

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

AZ ALFÖLDI, A BACS-BODROG VÁRMEGYEIEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. MAYER NÁNDOR.

Lapszerkesztő:

Dr. BRIEDMAN ANDOR.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Justh Gyula körútja.

A bezdáni gyűlés.

Zombor, április 6.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, vasárnap kezdte meg 9 napra terjedő délvidéki körútját, amelynek legelső állomásán, Bezdánban, rendkívül nagy lelkesedéssel és igazán bensőségteljes, meleg tüntetéssel fogadták. Vasárnap reggel indult el Justh Budapestről, délben érkezett Zomborba, ahol Fernbach Károly, volt főispán vendége volt. Zomborból délután gyönyörű magánfogatok hosszú során indultak el. Justh Gyula kíséretében voltak Fernbach Károly volt főispán, Baloghy Ernő és Fernbach Péter volt képviselők, Mérő Ignác, a zombori függetlenségi párt elnöke, dr. Donoszlovits Vilmos, Sztrilich Zsigmond, dr. Mayer Nándor, lapunk felelős szerkesztője, dr. Offenberger Jakab, dr. Gombos Ignác, dr. Turányi Zsigmond, Prokópy Imre és dr. Briedman Andor, lapunk szerkesztője.

A bezdáni népgyűlés fényes sikerű volt, ezekre menő közönség vett részt azon. A megnyitó és üdvözlő beszédet Tarassy Lajos takarékpénztári vezérigazgató, elnök tartotta.

Fernbach Károly emelkedett ezután szólásra és a következő nagyhatású és zajos éljenzésekkel többször megszakitott beszédet tartotta:

Tisztelt polgártársaim! Fogadják hálás köszönetemet azért a fényes fogadásért, mellyel engem részesítettek. Meghatottság fog el, midőn látom azt a szeretetet, melyet nekem és annak a zászlónak adtak meg, melyet a nemzetellenes törekvések árjában magasan lobogtatok és hiszem rendületlenül, hogy diadalra is viszek. (Élénk éljenzés.)

Mielőtt programbeszédemet elmondanám, engedjék meg, hogy szeretett vezéremet Bezdán községre nevében hálás szívvel üdvözlöm és megköszönjem neki a kitüntetést, melyet osztályrészemül juttatott. Kívánom, hogy a magyarok Istene adjon neki erőt, hosszú életet, hogy ennek a küzdelemnek dicső eredményét láthassa, hogy megérje a független és szabad Magyarországot.

Tisztelt polgártársaim! Először az volt a szándékom, hogy jelöltséget nem vállalok. De midőn eljött hozzám az önök nagy küldöttsége és midőn láttam azt a bizodalmat, mellyel személyemet illetik, az a gondolat hatotta át keblemet, hogy az elveket nem hirdetni annyi, mint megadni magunkat. Ezt pedig magyar ember nem teszi. Nem teheti különösen most, amidőn a hazát végveszély és a megsemmisülés fenyegeti. A magyar hazaszeretet zászlajának nem szabad most

szárnyaszegetten lehanyatlani, annak most lobogni kell. Én tehát nem vonom be zászlómat, hanem magasan tartva azt, küzdök Magyarország szebb jövődjéért, függetlenségért, önállóságaért, küzdök az új, boldog Magyarországot. (Percekig tartó éljenzés.)

Elhoztam hát ide önök közé a kibontott zászlót, amelyen a nép jogai tündökölnék és amelyen ragyog mindaz, ami Magyarországnak jó. Vegyék kezükbe önök is ezt a zászlót, mert csak úgy győzünk, ha erőnk az egyetértés növeli.

Ezen egyetértés kedvéért tartom fel én önökkel az állandó érintkezést, hogy így egymás hitéből és reményéből merítsünk erőt a meginduló nagy küzdelemre, melynek elősejtése már a levegőben van. Mert tudják azt t. polgártársaim, hogy a sok üdvös alkotásra egyszerre csak ráfújt a romlás szele. Felülről megindult megint az az áradat, mely mindent pusztulással fenyeget.

Már ezen szomorú idők előhírnökeként vettük észre azt, hogy a függetlenségi pártot osztrak járom alá akarják hajtani. Odahagytam ekkor a főispáni széket, mert sehogyssem tudtam megbékelni az elv nélküli hatalom lényegével. Az elvek nem a hatalomért vannak, — a hatalom van az elveket.

Most pedig, tisztelt polgártársaim, röviden jelezni kívánom programomat. Nagy vonásokban csak, mert az országos pártom programját mindenben fedi.

Meg kell valósítanunk az önálló bankot, mert ez alapfeltétele gazdasági önállóságunknak, ami viszont második pontunk. Jól tudjuk, hogy ez meg a fokozott ipari termelésnek nélkülözhetetlen kelléke. Erre pedig ehető szükségünk van, mert hisz tudjuk, hogy alig van valamin, amit idebenn termelünk. Az Isten azért teremtette ezt az áldott földet, hogy sokat szenvedett lakóit és ne ellenségeinket táplálja. (Nagy éljenzés!)

Eppen ezekért nem fogom szem elől tévesztetni a mezőgazdaság és kisipar védelmét.

Egyházi tekintetben hirdetem a felekezeti békét és a kath. autonómia biztosítását.

A városok és községek fejlesztésének nagy elvén belül különösen kerületem községeknek érdekét tartom szem előtt.

Hive vagyok az általános, egyenlő és titkos választói jognak, melyet már a főispáni székben is hirdettem. Én a népek mindig barátja voltam. Cselédemmel együtt megyek az urnához, ezért követelem a titkosságot.

Azon leszek, hogy vasutjuk, mely papíron már régen megvan, meglegyen tényleg is.

Tisztelt polgártársaim! Eddigi politikai működésemben zálogát láthatják ezen komoly törekvések komoly megvalósításának. Ha méltányolják azt a szent törekvést, mely lelkemet jelen pillanatban hevíti, zászlóm alatt küzdenek.

Justh Gyula ezután a következő, zajos éljenzés és helyeslés által többször megszakitott beszédet mondotta:

Örömmel üdvözlöm Bezdán igazi függetlenségi érzelmű polgárságát és tolmácsolom az országos függetlenségi párt üdvözlését. Örömmel jöttem ide, hogy megismerkedhessem önökkel, annyival is inkább, mert tudom, hogy önök igaz, hű katonái annak a tábornak, amely Magyarország függetlenségének és önállóságának kivívásáért küzd. (Zajos éljenzés.) Amikor régi jó barátom és pártunk kiváló tagjának programbeszéde

után lelkem mélyéből üdvözlöm önöket, hogy ilyen férfiat választottak jelöltül, akire mondhatom, büszkek lehetnek és egyúttal üdvözlöm őt, hogy olyan lelkes tábor sorakozik köréje, mint a bezdáni polgárság, amely nem a mindenkori hatalomhoz csatlakozik, hanem elveket küzd és azok mellé áll, akik az igazi demokratikus haladás és a gazdasági önállóság megteremtésére törekvesznek. (Éljenzés és taps.)

Az én tisztelt barátom, az önök tisztelt jelöltje, rámutatott a multra és a jelenre, én a jövőről akarok egy pár szót szólani. (Halljuk! Halljuk!) Tudják önök, hogy az országgyűlést törvénytelenül oszlatták fel, mert nem lett volna szabad tenniük. A törvény megadja ugyan öfelségének a Ház feloszlásának jogát, de ennek korlátja alkotmányunk egyik legnagyobb biztosítója, a magyar országgyűlés költségvetési joga. A mikor ez a kormány azt az előterjesztést tette öfelségének, hogy a törvény parancsoló rendelkezésén tegye magát túl és a költségvetési garanciális jogot megsértse, törvénytelenül cselekedett. A törvénytelenül oszlottak el a költségvetés terhelő mára ezt a kormányt és mögötte áll egy párt, amely magát nemzeti munkapártnak nevezi, holott valóságban osztrak nemzeti munkapárt, amelynek munkája abban áll, hogy a nemzet jogainak teljesítését megakadályozza. Ezek az emberek irtóznak attól is, hogy a népjogok megteremtessenek és érvényesüljenek. Egész munkájuk nemzetellenes, mert egyenesen az osztrakok malmára hajtja a vizet. Hiába mondta Kluen-Héderváry, hogy nem törvénytelen a feloszlás, mert az 1911. év, a jövő év és arra van időnk költségvetést csinálni. Nagyöleszen elhallgatja, hogy 1910-re még nincs költségvetésünk, már pedig az képtelenség, hogy a törvényhozás ilyen fontos dologban homályosan akart volna valamit megszövegezni. A legabszurdabb dolog, amit a miniszterelnök állít. A miniszterelnök ezen törvénytelen és vakmerő magyarázatára tört ki a felháborodás a képviselőház ülésén. Én azt nem helyeslem, mert eddig Magyarország volt az egyetlen állam, amelynek parlamentjében nem vetemedtek tettelegességre. Szerettem volna, ha meg is maradtunk volna ennek a kivételnek, de, ha sajnálom is ezt a tényt, megtudom érteni (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés.) mert az képtelenség, ami nálunk Magyarországon történik. (Ugy van! Ugy van!) A magyar nemzet törvényes és jogos követelési évtizedek óta nem teljesülnek, jogai érvényesülését lehetlenné teszik. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogyha az ebből eredő elkéseredettség hatása alatt egyik-másik képviselő kijön a sodrából. (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés.) Hiszen alig öt év alatt a második törvénytelen kormány kíséreltetével állunk szemben. Másodszor támad fel a nemzet jogainak letörésére a darabont-korszak. Lehet-e csodálkozni azon, hogy a hazafiasan gondolkozókat végsőig feszített türelmük elhagyja. A legnagyobb erkölstelenség azonban, ha ezt a tényt, egyesek saját önző és haszonleső pártpolitikai céljai előmozdítására használják ki és ebből a maguk számára ellenünk tőkét kovácsolnak. (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés.) A leghatározottabban vissza kell utasítanom a tervszerűség vádját. Ez a legnagyobb rosszindulatból származó tendenciózus valótlanosság. Ha nálunk meg volna az az igazi közszabadság, az az egyen-

súly, amely a nemzet szuverenitása és a korona között békés harmóniát teremt, akkor ennek a ténynek a megítélésében én is a legszigorúbban járnék el. Ha más nemzetek volnának ilyen helyzetben, mint mi, ott az ilyen események napirenden volnának. Meggondolatlanul és rosszakaratulag cselekednek tehát, akik a történelem tanulságai előtt szemet hunyva, egyoldalulag, ellenünk való rosszindulatból akarják a történeteket kihasználni. (Éljenzés.)

A választások küszöbén állunk. Az önk lelkesedéséből azt olvasom ki, hogy fényes diadalra viszik a mi zászlónkat. Tizenhét vármegyét és nyolc törvényhatósági várost jártam be és mondhatom, hogy mindenütt akkora lelkesedéssel, a hozzánk való csatlakozás olyan nagyszerű megnyilvánulásaival találkoztam, hogy hitem és meggyőződéseim szerint a választásokból mi fogunk kikerülni győztesen. (Lelkes éljenzés.) A nép milliói, a lelkesedés elementáris erővel sorakoznak a zászlónk alá, mert megértik, hogy mi az ország függetlenségeért, az igazi népjelét megteremtéséért, a milliányi jó magyar polgárságnak jogokkal való felruházásáért küzdünk, az igazság tehát nálunk van és így győzünk kell. (Zajos tetszés és éljenzés.) Ez a választási küzdelem tehát élethalál harc a nemzetre, amelynek eredménye vagy a dicső feltámadás, vagy a halál. Mi azt akarjuk, hogy ez a nemzet erősödjék, éljen önálló nemzeti életet és haladjon előre a demokratikus újjászületés azon az útján, a melyre megértett és amelyen a művelt nemzetek mind haladnak. (Zajos tetszés.) Ez lebegjen az önk szeme előtt, amikor szavazatukat leadják. El lehetnek készülve arra, hogy a presszió sok mindenféle eszközzel fognak szemben állani, elszánt kísérletek történnek ellenfeleink részéről, hogy Magyarország haladása megakadályoztassék, de legyenek önk áthatva annak tudatától, hogy a mostani küzdelem kimenetelének Magyarország egész jövőjére kihatással van. A gazdasági önállóság, nemzetünk függetlensége és a milliányi polgárságnak jogokkal való felruházása, amelyekért a mi küzdelmünk folyik: egyaránt mind létfeltétele ennek a nemzetnek. Most fog eldőlni, hogy Magyarország polgársága öntudatos nemzet akar-e lenni, vagy pipogya ország, amely jogainak érvényt szerezni soha nem fog tudni. Ha ez a nemzet most gyengének bizonyul, nemesak jogai érvényesülését, nemzeti haladását nem fogja tudni elérni, de meglévő jogai is veszedelemben forognak. Ezért járok kerületről-kerületre és hirdetem a függetlenségi nagy elveket. (Hosszantartó zajos éljenzés.) Ezért tartom ébren az igazi magyar közvéleményt, hirdetve a veszedelmet, amellyel szemben állunk. Agitálók, hogy elősegítem a Magyarország jövőjének alapját tevő függetlenségi eszmé győzelmét, hogy diadalra vigyem azt a zászlót, amelyet az országos függetlenségi és 48-as párt az én kezembe adott. (Zajos éljenzés és taps.) Felhívom önöket, hogy szívvel-lellekkel kövessenek, az én jelszavam nem az, hogy előre, hanem az, hogy utánam. (Hosszantartó és megújuló lelkes éljenzés és taps.)

A többi szónok.

Ezután *Baloghy* Ernő rendkívül nagy hatást gyakorolt beszédében ismertette a politikai helyzetet és lelkes éljenzéstől többször megszakított beszédében vázolta azt a nagy küzdelmet, amelyet a függetlenségi és 48-as párt folytat.

A gyűlés igen lelkes hangulatban ért véget. Utána bankett volt, amelyen *Tavassy* Lajos pártelnök *Fernbach* Károly volt főispán, a kerület nagy népszerűségnek örvendő képviselőjelöltjét éllette, *Prokópy* Imre és *Briedman* Andor dr., szerkesztő pedig *Justh* Gyulát köszöntötte föl.

Bezdánból visszatértek Zomborba,

ahol *Fernbach* Károly az egész társaságot vacsorán látta vendégül.

A topolyai és kishegyesi gyűlések

Justh Gyula hétfőn délelőtt folytatta körutját Szabadkáról, ahonnan *Fernbach* Károly volt főispán, *Fernbach* Péter és *Baloghy* Ernő volt országgyűlési képviselők, *Antunovits* József, *Falcione* Lajos és *Némth* Simon társaságában *Topolyára* utazott. Óriási lelkesedéssel fogadták már a pályaudvaron, amelyet ezernyi néptömeg lepett el. *Rényi* József dr. üdvözölte *Justh*ot, mint az igazi függetlenségi törekvések törhetetlen vezérét és biztosította arról, hogy minden erőszak ellenében a függetlenségi párt zászlaját viszik győzelemre. Az egész város lobogódiszben várta a vendégek érkezését, leirhatatlan lelkesedés nyilvánult meg az utcákon *Justh* Gyula mellett rendezett meleg tüntetésben. A szomszédos községekből is igen sokan jöttek be *Topolyára*, hogy a gyűlésen résztvegyenek.

Rényi József dr. megnyitó szavai után *Lőrinczy* Józsefet választották meg elnökké, jegyzővé pedig *Kiss* József dr.-t.

Elsőnek *Baloghy* Ernő dr., a kerület volt képviselője szólott többször megújuló zajos tetszés közben. Sokszor volt neki alkalma beszámolni, de most a meghatottságtól alig tud szóhoz jutni. Köszönetet mond a bizalomért és a megbízást visszaadja. Nyugodt lelkiismerettel állíthatja, hogy megtehte kötelességét. (Zajos éljenzés és taps.) Jól tudja, hogy ellene minden erővel törni fognak, ellenségei fejét kívánják és hogy a választókat tőle eltértsék, mindenféle presszióval dolgoznak, így a bérletek megszüntetésével, a kölesönök felmondásával fenyegetik. Meg van róla győződve, hogy ennek nem lesz hatása. Lelkes éljenzés közben emlékezik meg arról a törhetetlen kítartásról, amellyel *Justh* Gyula a függetlenségi párt elveiért küzd és az egész országban agitálni jár, hogy a darabontok törvénytelen kísérletével szemben a nemzet jogos követeléseinek megvalósítására harcra szólítsa a nemzetet. Foglalkozik a munkapárt megalakulásával, amely párt hívei úgy képzelték el a munkát, hogy a paraszt, a nép dolgozzék, ők pedig ennek a munkának csak a gyümölcsét élvezzék. Kimerítően foglalkozik a válság okaival és azon nézetének ad kifejezést, hogy a mai burkolt abszolutizmus helyet jobb, ha becsukják a parlamentet és következik a nyílt abszolutizmus. Zajos tetszés közben fejtegeti, hogy az önálló nemzeti bankot követeli, hiva az általános, egyenlő, titkos választójogot, amely ugy javára lesz a magyar nemzet függetlenségi törekvéseinek, mint ahogy a jogegyenlőség megteremtése 1848-ban minden aggály ellenére, bevált, pedig az sokkal nagyobb ugrás volt a sötétbe. Követeli a progresszív adózást és az igazi népjelét megteremtésére irányuló szociálpolitikát. Nyugodt lelkiismerettel állíthatom, — ugymond — hogy mindent megtettem, amit képviselői minőségemben kötelességemnek ismertem. Magamnak nem szerettem egyebet, mint ősz hajszálatat és adósságot, soha egy pillanatra a függetlenségi elvektől eltántorodni nem fogok. (Lelkes éljenzés és taps.)

Ezután *Justh* Gyula percekig tartó ováció csillapultával juthatott csak szóhoz. A legnagyobb elismeréssel emlékezett meg *Baloghy* Ernő elvhűségéről, kiváló képességeiről és őt a bekövetkező súlyos viszonyok között a függetlenségi pártra nézve nélkülözhetetlennek tartja. Foglalkozik azután azzal

a kérdéssel, hogy miért tartja szükségesnek az ország beutazását, a színet nélküli agitációt a függetlenségi elvek mellett. Teszi ezt azért, mert ismét ellensége lett magyar a magyar. Végso elszántsággal kell védekeznünk az osztrákok ellen. Ha a magyar közvélemény teljes erővel ellentállana és minden jó magyar összefogna a nemzet jogainak védelmében, soha nem lehetne szó törvénytelen kísérletekről. De sajnos, a magyarok között mindig vannak, kik hajlandók minden kormányt támogatni; most azok akarják kizsákmányolni a függetlenségi pártiakat, akik közül igen sokan négy év előtt a függetlenségihez jöttek. Legnagyobb ellenségei a magyar nemzetnek, akik a törvénytelen kormányzásra vállalkoztak, hogy a népjogokat letörjék. Az ebből származó súlyos veszedelemre az egész nemzet figyelmét fel kell hívni és ebben az élethalál-harcban egy táborba: a függetlenségi és 48-as párt táborába kell hódítani mindenkét, aki a nemzet jövőjét többre becsüli a hatalom pillanatnyi előnyeinel és akiben van hazafiai belátás és aggodó lelkiismeret, hogy a nemzet vesztére törő törekvéseket minden erejével megghusítani igyekezzenek. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Fernbach Károly volt főispán tartott ezután igazán páratlanul lelkesítő hatást gyakorolt beszédet, amelynek során sokszor percekig tüntettek mellette. Rámutatott arra, hogy megcáfolta azt a felfogást, mintha a főispán a kormánynak politikai ágense volna. Nyugodt lelkiismerettel mondhatja, hogy a főispáni székben is fentartotta és hirdette meggyőződését, követelte és követeli ma is az általános, egyenlő és titkos választói jogot és amely pillanatban a hatalom megtartása meggyőződésének feláldozását jelentette volna, eldobta magától a hatalmat. (Megújuló élénk helyeslés, zajos éljenzés és taps.)

Ezután dr. *Rényi* József lelkes szavakkal berekesztette a gyűlést, amely után bankett volt.

Délután *Justh* Gyula igen nagy kísérettel Kishegyesre utazott, ahol szintén rendkívül impozáns fogadtatásban volt része. Dr. *Kiss* József ügyvéd üdvözölte az állomáson. Virágcsokrokat nyújtottak át neki. Fellobogóztott utcákon történt a bevonulás. Ezernyi polgárság jelenlétében a városházán tartották meg a gyűlést, amelyet dr. *Rényi* József nyitott meg. Óriási lelkesedés mellett beszéltek *Justh* Gyula, *Fernbach* Károly és *Baloghy* Ernő. Mindannyiukat zajosan ünnepelték. Este Kishegyesről visszautaztak Szabadkára, ahonnan kedden reggel folytatta *Justh* Gyula körutját a kerényi kerület legnagyobb községébe: *Kossuthfalvára*.

A kossuthfalvai gyűlés.

Justh Gyula Szabadkáról kedden reggel 7 óra 15 perckor érkezett *Kossuthfalvára*, *Fernbach* Károly, *Fernbach* Péter és *Geyer* Péter társaságával *Pacsér* állomásán *Pacsér* község küldöttsége üdvözölte. *Pacsér* után, mikor a vonat berobogott *Kossuthfalvára*, óriási tömeg várta. A község nevében *Schadl* Ignác r. kath. lelkész üdvözölte. Az uton csakugy hullámozott a tömeg. Mozsarak dördültek mindenfelé. A pályaudvaron a kísérethez *Fernbach* János és *Pilaszánovits* József csatlakoztak.

A függetlenségi kör előtt id. *Kovács* Gyula a kör elnöke üdvözölte. Majd leányküldöttség két csokrot adott át.

Az egyik szalagján állott: Nagyméltóságú Justh Gyulának, a függetlenségi eszmék tántoríthatatlan bajnokának Kossuthfalva honleányai. A másikat adták Kossuthfalva polgárai.

Kilencor megkezdődött a gyűlés, melyen a hatóságot Brestyánszky Miklós képviselte. Nagy Sándor megnyitója után Justh emelkedik percekig tartó éljenzés után szólásra:

A nagy körutban elérkeztem ide is. Örömmel jöttem, mert tudom, hogy itt nagy tábor áll készen a függetlenségi eszmék védelmére és mert tudom, hogy önök mindhalálig ki fognak tartani.

Tudják azt tisztelt polgártársaim, hogy az országgyűlés törvénytelenül lett feloszlata, a kormány tehát törvénytelen eszközökkel tör a nemzet jogai ellen. Nékünk egyesülve kell szembezállanunk a törekvésekkel, melyek a népjogokat és nemzeti jogokat akarják letörni. Diadalra visszük a zászlót, amelyre a felirt eszmék 1848-ban gyökereznek, tehát abban a magasztos időben, amidőn a többi nagy célok mellett az a törekvés is áthatotta a lelkeket, hogy a népet felszabadítsák. Abban az időben, melyben Kossuth Lajos elkezdte a reformokat, melyeket mi törhetetlen kitartással folytatunk, mert ezek alapján építjük fel a liberális, demokratikus új Magyarországot.

Tisztelt polgártársak! Ennek a kormánynak a jelszava a nemzet és korona közötti béke, de ennek fejében azt követeli, hogy rakjuk le a fegyvereket. De ebből nem lesz semmi, mert mi acélos erővel tartunk ki.

Tisztelt polgártársak! Több fontos kérdést kell önök előtt fejtegetnem. Ezeknek egyike a gazdasági élet önállósága. Célja ennek az, hogy önállóan rendezkedjünk be és hogy a megélhetési viszonyokat megjavítsuk. Ez a reform elsősorban a szegényeken és nyomorultakon segít, ezért kell sürgősen és ezért kell ezzel kapcsolatban az önálló vámterület és az önálló bank. (Helyeslés. Éljenzés.)

Tudjuk azt tisztelt polgártársak, hogy a megélhetési viszonyok nagyon rosszak. Míg a múlt évben Magyarországból 89000 ember vándorolt ki, ezzel szemben Ausztriából csak 8500. És ez a szomorú valóság következménye annak, hogy Ausztria elfojtja a mi gazdasági törekvéseinket. Kétségtelen tehát, hogy a nemzeti közjólét nagy fellendülést fog mutatni, ha ezeket az állapotokat megváltoztatjuk.

Áttérek ezután az általános és titkos választójog kérdésére. A mostani kormány egyik tagja elferdíti a dolgot és a *népóhaj egyenes meghamisításával* úgy adja elő, hogy a földművelők azt nem kérik, tehát nekik nem is akarja megadni, hanem csak a városoknak. De ezeknek se mindjárt, hanem majd az u. n. tanulmányozás után.

Én meg azt mondom, hogyha Kossuth 1848-ban két hét alatt felszabadította a jobbágyságot, mi szükségünk van nekünk ilyen fenséges elvnel a habozásra. Miért habozunk, hogy megkapják jogukat azok, akik évszázados hűséges munkájuk folytán arra méltán rászolgáltak. Mi ebben a kérdésben nem tágitunk. A magyar parlamentben addig bekés tárgyalások nem lesznek, míg programunkat meg nem valósítjuk. (Percekig tartó éljenzés és taps.)

Egyesülnünk kell jogban és kötelességben egyaránt, mert a hatalmat a nagy célok eszközüül kell tekinteni.

Tisztelt polgártársaim! Mivel jelöltjük nincs, programunkat óhajtom röviden vázolni.

A progresszív adót akarjuk megvalósítani és a létminimumot megteremteni a földadónál is. Visszaverjük azokat a néppel, akik ez ellen vannak. Lehetett volna ezt a kérdést igazságos kataszterrel megoldani, de nem megbízható elemekre bízta ezt a kérdést.

Meg kell csinálnunk a tisztviselő pragmatikát, mert tudjuk, hogy ez esetben a tisztviselők 90%-a a mi táborunkban lesz.

Egyházi téren követeljük a katolikus autonómiát és az 1848. XX. t.-cikk megvalósítását.

Minden téren az igazi szabadelvűségnek és demokráciának vagyok híve, ki kell építenünk a demokratikus államot. Fel kell magásra emelni az épületet, melynek alapjait Kossuth Lajos tette le, azért, hogy a népben üdvös munkatársat nyerjünk. Mert nem szabad egyoldalúan csak a király akaratát számba venni, de tényezőnek kell felvenni a nép akaratát is.

Csatlakozzanak tehát az én táboromhoz, melyben a népek milliói törnek velem együtt a szabad, független, új Magyarország felé. (Percekig tartó éljenzés.)

Justh beszéde után Fernbach Károly mondott nagyhatású, lelkes beszédet.

Ezután Nagy Sándor berekesztette az impozáns gyűlést, melyen a község apraja-nagyja ott volt.

Délben bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. Délután Justh kíséretével Szabadkára utazott vissza.

Politika.

Közismert államférfiak a nők választójoga mellett. A választójogi reform körüli harcban mindjobban kialakul a nők választójogát követelő közvélemény is. Ebben a kialakulásban nagy része van annak a ténynek, hogy mind több és több magyar államférfi szólal meg mellette. A szereplő politikusok nyilatkozatai közül kiemeljük a következőket:

Justh Gyula azt írja: Rokonszenvezem a feministák mozgalmával és természetesnek találom, hogy mindenki, aki híve az általános választói jognak, híve kell hogy legyen a nők választói jogának is. A nők sok esetben intelligensebbek a férfiaknál s ha a polgári jogokat az emberek veleszületett jogának nevezik, úgy természetes a nőnek is ugyanolyan veleszületett polgári jogai vannak. Hogy ezeket a jogokat nem kapták meg, az a férfiak zsarnokságának és egoizmusának kifelésége. Addig, amíg a nők csak a családban éltek, inkább volt értelme, ha kizárták a választók sorából, de ez az ok is megszűnt, mióta hivatalokat vállaltak és közdolgokkal foglalkoznak s így az ő politikai jogtalanságuk egyenes igazságtalanság. Hogy a férjes asszonynak a jövőben megadandó szavazati joga családi viszálykodásra adhatna okot, ez nem tekinthető komoly argumentumnak az antifeministák részéről. Hiszen az általános választójog életbelépése alkalmával, midőn az atyai és gazdai hatalom alatt álló egyén is politikai jogokat nyer, amugy is beáll az a helyzet, hogy egy családban több szavazó él együtt. Igaz, hogy ilyen esetekben a családfő anyagi és erkölcsi befolyása következtében tulajdonképpen itt a családfő majd több szavazat felett rendelkezik, de ezt a hatalmi túltengést csak úgy lehetne megszüntetni, ha egyáltalában minden családban csak a családfő bírna politikai jogokkal s azokat megvonná az összes családtagoktól.

Szász Zsombor orsz. képviselő feltétlen híve az általános választójognak, melynek körébe tartozónak tekinti a nők választójogát és minden alkalmat felhasznál arra, hogy sürgesse ennek törvénybeiktatását.

Barabás Béla több ízben kijelentette, hogy a nők választójogának feltétlen híve.

Benedek János dr. orsz. képviselő: 1905. szeptember elején a Nőtisztviselők Országos Egyesületének azon kérvényét nyuj-

totta be a Házhoz, hogy a közterhet viselő nőknek adassék meg a politikai jog; az általános, titkos választójog fogalmának körébe tartozónak tekinti a nők választójogát; megadását kívánatosnak tartja.

Hentaller Lajos orsz. képviselő: A nők választójogáért küzdők nesztora, aki már több mint negyedszázad óta hangsúlyozza, hogy a nőknek ép úgy meg kell adni a választójogot, mint a férfiaknak. Hogy a feminista mozgalommal egyetért, abból a tényből is kiviláglik, hogy a feministák egyesületének ezirányú kérvényét ő nyújtotta be a képviselőházhoz.

Zichy Aladár gróf orsz. képviselő következőképpen nyilatkozott: „Bár nem szoktam magamat liberálisnak mondani, mégis a női választójog mellett nyilatkozom. És pedig abban az értelemben, hogy a politikai jogok gyakorlása ne olyan foglalkozások választására vezesse a nőket, melyek sokszor a nőiesség báját törlik le a lelkükről s ezért nem is kívánatos azokat elsősorban a diplomás nőkre kiterjeszteni; hanem épen asszonyi hivatásában nyerje el a nő emberi értékének legszebb elismerését, a politikai jogok gyakorlását.” Az idézettekén kívül közéletünk számos más ismert személyisége foglalt állást a nők választójoga mellett.

H I R E K.

Áthelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Argay Balint bácsmegeyi és Burgó Jenő nyitravármegyei segédtanfelügyelőket kölesönösen áthelyezte.

Széchenyi ünnepély a főgimnáziumban. A főgimnázium önképzőköre és ifjusága folyó hó 8-án pénteken d. e. 9 órakor az intézet tornatermében Széchenyi emlékünnepelet tart a következő műsorral: 1. Himnusz, éneklés az ifjusági énekkel. 2. Elnöki megnyitó, tartja Kohlmann Dezső dr., az önképzőkör vezető tanára. 3. Arany: Széchenyi emlékezete. Szavalja Szmolenszky L. VII. o. t. 4. A régi Magyarország és Széchenyi. Irta és előadja Steiner Zs. VIII. o. t. 5. Szász K. Széchenyi emlékezete. Szavalja Radicevics S. VIII. o. t. 6. Széchenyi és az új Magyarország. Irta és előadja Kovácsics C. VIII. o. t., az önképzőkör ifjusági elnöke. 7. Szózat. Éneklés az ifjusági énekkel.

Közgyűlés. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi április hó 10-én vasárnap délelőtt 9 órakor a vármegyei háza nagytermében tartja rendes évi közgyűlését.

A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság Zomborban a polgári kaszinó tanácskozó termében tartotta meg V. évi rendes közgyűlését Vértési Károly elnöklésével. Az elnök figyelemmel hallgatott megnyitó beszédében az Irodalmi Társaság öt éves eredményes működésére tekintett vissza. Prokópy Imre titkár részletes jelentést tett az Irodalmi Társaság múlt évi működéséről. Türr Antal alpenztáros a pénztár kedvező állapotát tárta fel s előirányozta a jövő évi költségvetést. A felmentvény megadása után Türr Antalt pénztárosnak, Herrmann Antal drt pedig alpenztárosnak választották. Számvizsgálók lettek: Novákovits Izidor, Závodszy Levente dr. és Barány Zsigmond. Mindezen rendes közgyűlési dolgok elintézése után az Irodalmi Társaság Mikszáth Kalmánt tiszteletbeli tagjaul választotta, összes munkái diszkidásának megszerzését határozta el, facsemetét is küld a jubiláns írónak. Rácz Soma alelnök, Prokópy Imre titkár és Trenesény Károly könyvtárosra bízta a Mikszáth diszkidálás kiállítását.

Közgyűlés. A zomborvidéki rabsegélyező-egylet rendes évi közgyűlését folyó évi április hó 10-én délelőtt 10 órakor fogja megtartani a zombori kir. törvényszék polgári üléstermében, melyre a t. tagokat ezennel meghívja Popovics Aurél egyleti elnök.

A m. kir. adóhivatali (állampénztári) tisztviselők köréből. Az ország válságos politikai helyzete hosszú időre megakadályozta a m. kir. adóhivatali (állampénztári) tisztviselőknek pályájukon való előrehaladását. A kinevezések hosszú ideig szüneteltek és a megüresedett állások hónapokig betöltetlenül maradtak. Ez az egészségtelen állapot nagyon érzékenyen sujtotta az adóhivatali tisztviselőket, mert ez nemcsak anyagi veszteséggel járt, hanem a munkával amugyis erősen megterhelt tisztviselőknek munkatöbbletet okozott, amely azonban külön díjazással nem jár. Az intéző körök végre belátták a helyzet tarthatatlanságát és ezt a megüresedett állások betöltésével igyekeznek orvosolni. A zombori adótárnoki állásra a pénzügyminiszter Lénárd János ellenőrt nevezte ki. Kinevezése mindenütt megelégedést keltett. A hivatal egy kiváló szaktudású tisztviselőt nyert benne, a tisztviselők egy őszinte, pártatlan és igazságos főnököt kaptak. Az adóhivatalban megforduló felek pedig egy előzékeny és udvarias hivatalvezetővel fognak találkozni. Ellenőr Pakulár Gerő adóhiv. főtitkár lett. Jeles képzettségű és nagy szaktudású, szorgalmas tisztviselő. A vármegyénkben levő adóhivataloknál a következő változások állottak aló. Pelikán György Deveseri főtitkár áthelyeztetett Bajára. Dickman Jakab titeli adótiszt Hódságra és Ruzsics Gyula hódsági adótiszt pedig Zentára lett áthelyezve. Adótiszté kinevezetett Rónai Antal topolyai adóhiv. gyakornok Topolyára, Moldován Aurél óbecsei gyakornok és Jánossy Ferenc pénzügyi fővigyázó pedig Titalra.

Új ügyvéd. Dr. Veszelovszky József vármegyei tb. aljegyző a napokban a budapesti tudományegyetemen az ügyvédi vizsgát sikerrel letette.

Képzőművészeti kiállítás Zomborban. A zombori gör. kel. szerb nőegylet folyó évi május hó első heteiben képzőművészeti kiállítást rendez a vármegye székházában, amely — mint értesülünk — mind mennyiség, mind művészi minőség tekintetében kiválóan ígérkezik. Addig is míg részletesebb adatok birtokába jutunk, előre is felhívjuk közönségünk érdeklődését ezen városunk kulturális életében nem éppen mindennapi mondható eseményre.

Tanítóválasztás Kulán. Kulán március 31-én a nyugalomba vonult Schlachter Károly tanító helyébe az iskolaszék egyhangulag Schmidt Ferenc eddigi kántort választotta meg. A kántori állás legközelebb betöltésre kerül.

Kulaiak Topolyán. A folyó hó 4-én Topolyán tartott Justh-párti programbeszéd s főleg Justh Gyula meghallgatására a párt kebeléből Kuláról és a vidékről is igen szép számmal jelentek meg. A 48-as és függetlenségi pártiak tehát van talaja a verbászi kerületben.

Véres vásár. Az óbecsei tavaszi országos vásár, amelyet most vasárnap tartottak, véres verekedéssel végződött. Két duhaj legény a csendőrséggel tűzött össze, amely fegyverhasználat közben mindkettőt megsebesítette. A Nagy Kati-féle korezmában duhajkodott Gulyás András és testvére Pál. Összeveszték a korezmárossal és mindent összegezve már a korezmáros pár élete is veszélyben forgott. E közben érkezett a vásár felől a csendőrijárőr. A garázda legények ezeket is megtámadták, az egyik csendőrt letéperték, fegyverét elvették, erre a másik használta a fegyverét és Gulyás Andrást keresztüliszurta, majd a testvére segélyére sietőt is megsebesítette. Nagy tömeg verődött a vásári népből a korezma környékére és veszélyes kezdett lenni a csendőrök helyzete, de erre a vásárról odaérkezett még négy csendőr, mire oszlásra bírták a tömeget. Az egyik Gulyásnak sebe életveszélyes. Másnap kiszállt a hadbíró, hogy a vizsgálatot megejtse.

Határfelmérés. Szépliget község határának és összes utainak felmérésével, valamint kitérésével az előjáróság Vadász Pál bajai mérnököt bizta meg.

Hírlapíró-közgyűlés. A V. H. O. Sz. bácsmezei választmányja rendes negyedévi közgyűlést folyó hó 8-án este fel 9 órakor tartja rendes helyiségében. Dr. Pataj Sándor, elnök.

Gyanus haláleset. Titokzatos ügyben folytat nyomozást a csantavéri csendőrség és a szabadkai rendőrség: egy eselédleány mérgezési tünetek között hirtelen elhunyt. Jaluskó Anna 20 éves eselédleány Szabadkán szolgált a múlt hét közepéig. Akkor rosszul lett, gyomorrontásról panaszkodott s haza akart utazni. A gazdájának háziorvosa foszfórmergezést konstatált rajta. A eselédleány tagadta, hogy megmérgezte volna magát, s megmaradt azon állítása mellett, hogy savanyu káposztával rontotta el a gyomrát. A beteg leány azután hazautazott Csantavérre s ott meghalt. Holttestét felboncolták s ennek eredményéhez képest fogják a titokzatos ügyben a vizsgálatot megindítani.

Kiugrott a vonatból. Egy fiatal leány utazott Szabadkáról Bajára. A kocsiiban elszundikált s csak akkor ébredt fel, amikor már a Dunahidhoz ért a vonat. A kétségbeesett leány felrántotta a kocsi ajtaját, kiugrott a robogó vonatból s csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

Szerencsétlen hintázás. Grlies Péter titeli földművesnek Zsarkó nevű hét éves fia pajtásaival hintázott. Egyszerre leszakadt a padlás keresztgerendája, amelybe a hinta erősítve volt és oly szerencsétlenül talalta fején a kis fiút, hogy agyhüveljét szenvedett és meghalt.

Eltévesztett lövés. Zentáról írják: Torma István vasúti őr szerdán egy veszettnek látszó kutyát akart lelőni a közepsőkertekben. Amint rálőtt a kutyára, a sörétek célt tévesztve, belefurúdtak az ott ácsorgó Huszák Lajos középkerüti lakosba. A mellén és kezefején sebesült meg Huszák, de szerencsére csak könnyebben, mert a fegyverben apróbb sörétek voltak.

Gyilkos férj. Bak Julianna kossuthfalvai illetőségű leány néhány esztendő előtt felköltözött Budapestre. Könnyelmű, leha életre adta magát. A szerelmét boesátotta áruba. Egy szerelmi kaland alkalmával megismerkedett a leány Zimmermann János kőműves-sel, aki feleségül vette. A házasság nem volt boldog. Az ember kicsapongó, garázda, duhajtermesztő volt, az asszony pedig nem tudott beleszokni a rendes életbe. A házastársak hamarosan különváltak. Az asszony Hernád-utca 24. szám alatt lakást bérelt, s visszatért a szerelem virágos pályájára. A férj egy darabig nem háborgatta, utóbb mind gyakrabban kereste fel s kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony azonban — kivételesen — ellenállott, mire az elkéseredett kőműves revolvert rántott s hat golyóval agyonlőtte az asszonyt. A gyilkosságról értesítették a szerencsétlen nő Kossuthfalván lakó szüleit, akik nyomban fölutaztak Budapestre s megállapították, hogy a gyilkos férj magával vitte az asszony 500 koronányi megtakarított pénzét is.

Tűz Felsőszentivánon. Folyó hó 3-án d. e. 11 órakor az orkányszerű viharban egy ház melléképülete kigyulladt. A nagy szél dacára is a tüzet csakhamar eloltották, pedig a lángok már átcsapkodtak a tulsó sor háza felé. Ha azok tüzet fognak, sok család maradt volna hajlék nélkül. Csak az isteni Gondviselésnek köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt.

Betegség elől a halálba. Jankov Sebők újvidéki lakos neje hosszú betegsége miatt a padláson felakasztotta magát. Három árva hagyott hátra.

Gyufa a gyermek kezében. Dumitrovity Gyula és neje györgy-pusztai lakásukról a szomszédos faluba mentek és hét éves kislányukat magára hagyták. A kislány gyufával játszott és felgyújtotta a házat. A szomszédok csak nagy küzdelemmel és veszedelemmel bírták a leánykát a lángokból kimenteni. A ház azonban teljesen leégett és a hazaérkező szülők már csak az üszkös falakat és gerendákat találták.

Tűz. Bretter Dániel eszterházi asztalosmester háza a napokban kigyulladt s teljesen leégett.

A gyilkos divat. A divat tudvalevőleg sok bajt és szerencsétlenséget okozott már, különösen a tetszelegni vagyó nők és azok férjei között. Sok millió élet is pusztult már el a divat miatt, az igaz, hogy csak szegény madárellet, amiért bizony szintén kár volt. Különösen a szegény kőcsagok ellen intézett irtó harcot a divat. Amerikában és Kinában már teljesen kipusztították őket, pedig néhány évtizeddel ezelőtt még millió számban éltek és örültek a szabadságaik. A kőcsagotollak értéke kétszer akkora, mint az aranyé, érthető tehát az a nagy harc, mely ellenők folyik. A kőcsagokra való vadászat nagyon kegyetlen, különösen azért, mert a költés ideje alatt történik, úgy hogy a fiatal madárfiókák, miután megfeszítették őket szülőiktől, éhen pusztulnak. De a többi szép tollú madarak nagyrésztét is kiirtotta már a gyilkos divat, illetve a női hiuság.

Méhészeti kiállítás. A magyar, német és osztrák méhészek 55. vándorgyűlésüket, kiállítással kapcsolatosan Budapesten 1910. évi augusztus hó 19—23-ik napján tartják meg. A kiállítási tárgyak bejelentésének a végső határideje, hogy a katalógussal elkészülhessenek, folyó évi június hó 30-ika. Az azon túl bejelentett tárgyak a katalógusból is kimaradnak és az esetleges díjazásban sem részesülhetnek. Bejelentőiket és egyebekre vonatkozó tájékoztatást kívánatra szívesen küld a hozzá fordulóknak a vándorgyűlés irodája. (Budapest, Földművelésügyi minisztérium.)

Rendkívül életrelvő, kipróbált, modern intézményt ajánlunk tisztelt olvasóink szíves figyelmébe a Budapesten VIII., Főherceg Sándor utca 30-ik szám alatt fennálló Magyar Otthon penzióban. Évek óta általánosan kedvelt, pompásan bevált, családi szálló ez, ahol mérsékelt napi áron, (mindössze három koronaért is és fokozatosan feljebb) teljes ellátáshoz és lakáshoz, szépen butorozott külön bejárattal szobákhoz lehet jutni. Vidékiek, akik rövidebb-hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni, szórakozás, vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoporthoz jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak, hivatalnokoknak és más hivatásuaknak még kivételesen kedvezmény jár ki. Iskolák vakációs, tanulmányi kirándulásai számára egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Villamos világítás! Tükrös szekrények!

HIRDETÉSEK.

A legrégibb és a legjobban
értesült magyar ujság az

EGYETÉRTÉS

A társadalom minden köré
ben egyformán kedvelik. A
magyar családok hírlapja.

Előfizetési ára: egy hóra 2.40 K.
Főszerkesztő: Dr. Pap Zoltán.

Szépirodalmi főmunkatárs: Eötvös Károly.
Kérjen mutatványszámot.

Nagy elterjedtsége folytán
hirdetéseivel minden iparos
és kereskedő az Egyetértés-
ben biztos eredményt ér el.
Minden cikk hirdetése alkal-
mas, mert olvasóközönsége
vegyes.

Kérjen hirdetési prospectust.